[2019] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 683

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਬਨਾਮ
ਮੰਨਤ ਜੋਹਲ & ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ.
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.. 4079-4081 ਦੇ 2019)
ਅਪ੍ਰੈਲ 23, 2019
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ
ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 – ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ, ਇੱਕ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਆਰ.ਐਸ.ਜੇ.' ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਲਟੇ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ – 'ਆਰ.ਐਸ.ਜੇ.' ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ – ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਵੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ 38 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ (ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ ਰੁ. 3,21,801.60 ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸੀ – ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਰੁ.37,71,000/- ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੁ.47,95,000/- ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੁ. 48,00,000/- ਤੱਕ ਗੋਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਟੀਪਲਾਈਅੰਡ ਦੇ ਆਕਲਨ ਸੰਬੰਧੀ – ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਡ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਪਰ, ਹੋਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ – ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਕਲਨ ਪ੍ਰਣੇ ਸੇਠੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਕਲਨ ਲਗਭਗ ਪ੍ਰਣੇ ਸੇਠੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ – ਇੱਕੋ ਸ਼ੱਕੀ ਖੇਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 40% 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਅਤੇ 50% 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈਆਂ ਸਨ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਕਲਿਤ ਪੈਸੇਵਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਘਟਕ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦਰ ਨਾਲ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ – ਵਿਆਜ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ – ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

ਮੁਆਵਜ਼ਾ – ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿਯੋਕਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਰਕਮ – ਜੇਕਰ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੋਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ – ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਹ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਰਕਮ ਘਟਾਈ ਜਾਵੇ – ਫੈਸਲਾ: ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ।

ਮੁਆਵਜ਼ਾ – ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ – ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ – ਫੈਕਟਰਾਂ ਲਈ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਸੋਧੀ ਗਈ ਅਵਾਰਡ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ

ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੌਰਾਨ, ਦਾਵੇਦਾਰ/ਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7, 8]

1.2 ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਿਤ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, “ਉਚਿਤ” ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਿਤ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਭੁਗਤੇ ਗਏ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਮੌਦਰਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਅਸਮਾਨ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੌਤ ਨਾ ਮਿਲੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ, ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾਲ ਨਿਰਭਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਕਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੈਕਟਰ ਵੀ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ, ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਿਧ ਅਨੁਮਾਨਯੋਗ ਤੱਥ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਕਈ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਇਕਸਾਰ ਰਹਿਣ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਮਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ।

[ਪੈਰਾ 9]

1.3 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਨਾਮ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਲਟੀਪਲਿਕੈਂਡ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਬੰਧੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਡ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਟੈਕਸ ਘਟਕ ਵੱਲ ਵੀ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪੰਜ ਆਸਰਾਧਾਰੀ ਸਨ। ਫਿਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 16 ਦਾ ਮਲਟੀਪਲਾਇਅਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਪ੍ਰਤੈ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਵੱਲ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 40% ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲ ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਲਟੀਪਲਿਕੈਂਡ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਰੁ. 3,15,000/- 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ। ਇਸ ਮਲਟੀਪਲਿਕੈਂਡ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 38 ਸਾਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 15 ਦਾ ਮਲਟੀਪਲਾਇਅਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੁ. 47,25,000/- 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਰੁ. 40,000/- ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ, ਰੁ. 15,000/- ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲ, ਅਤੇ ਰੁ. 15,000/- ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਦਿੱਤਾ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੁ. 47,95,000/- 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਰੁ. 48,00,000/- ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

[ਪੈਰਾਸ 10, 11]

1.4 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਗਭਗ ਪ੍ਰਤੈ ਸੇਠੀ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਖੇਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੱਲ ਸਿਰਫ 40% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 50% ਨਹੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸੋਧ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11.1]

1.5 ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 3,21,801 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦਿਆਲੂ ਸਹਾਇਤਾ ਨਿਯਮ 2006 ('ਨਿਯਮ 2006') ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 25,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੇਬਾਸਟੀਅਨ ਲਾਕੜਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12, 12.1]

1.6 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਅਵਾਰਡ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਵਾਧੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਆਜ ਦੇ ਘਟਕ ਨੂੰ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦਰ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਰ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। [ਪੈਰਾ 12.2, 13 &14][699-ਸੀ-ਡੀ; ਐਫ-ਐਚ; 700-ਏ] ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣੈ ਸੇਠੀ & ਓਰਸ. 2017 ਏਸੀਜੇ 2700 (ਐਸ.ਸੀ) - ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਰਿਲਾਇੰਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 2016 ਏਸੀਜੇ 2723 (ਐਸ.ਸੀ.) – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 2009 ਏਸੀਜੇ 1298 (ਐਸ.ਸੀ.) ; ਸੇਬਾਸਟੀਅਨ ਲਾਕੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 2019 ਏਸੀਜੇ 34 (ਐਸ.ਸੀ.) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

2017 ਏਸੀਜੇ 2700 (ਐਸ.ਸੀ.) ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਰਾ 3

2009 ਏਸੀਜੇ 1298 (ਐਸ.ਸੀ.) ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 3

2016 ਏਸੀਜੇ 2723 (ਐਸ.ਸੀ.) ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੈਰਾ 6

2019 ਏਸੀਜੇ 34 (ਐਸ.ਸੀ.) ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 6

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4079-4081 ਦੇ 2019।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 06.07.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 1136, 1434 ਅਤੇ 1435 ਦੇ 2000 ਵਿੱਚ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4082-4083 ਦੇ 2019।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਧੀਰ ਨਾਗਰ, ਅਰੁਣ ਨਾਗਰ, ਮਿਸ ਤਨੁਜ ਬੱਗਾ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.1. ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਇਹ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਮਿਤੀ 06.07.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 1136 ਦੇ 2000 (ਓ ਅਤੇ ਐਮ) ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 27.01.2000 ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 80 ਦੇ 1996 ਅਤੇ 84 ਦੇ 1996 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

3. ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 06.07.2018 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 37,71,000/- ਨਾਲ 12% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੁਪਏ 48,00,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਨਾਲ 7.5% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣੈ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ: 2017 ਏਸੀਜੇ 2700 (ਐਸ.ਸੀ) ਅਤੇ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ: 2009 ਏਸੀਜੇ 1298 (ਐਸ.ਸੀ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿਯੋਕਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾਉਣ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

4.1 ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?

5. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੋਕੜ ਦੇ ਪਹਿਲੂ, ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

5.1 ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਾ 30.12.1995 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ 1 ਵਜੇ, ਪੁਲਿਸ ਆਊਟ ਪੋਸਟ ਬਗਾਰੀ (ਅਸਾਮ) ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਜੀਰੰਗਾ

ਤੋਂ ਗੁਵਾਹਾਟੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਏ.ਐਸ-01-9526 ਸੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਗੰਭੀਰ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ।

5.2. ਪੀੜਤ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ ਦੀ ਉਕਤ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸੁਸਤੀ ਨਾਲ ਆਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅੱਗੇ ਦੋ ਕਲੇਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ: ਇੱਕ 14.05.1996 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 80 ਦੇ 1996 ਸੀ; ਅਤੇ ਦੂਜੀ 22.05.1996 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 84 ਦੇ 1996 ਸੀ। ਕਲੇਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਸਮਾਨੀ ਮੌਤ ਉਸ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਦੀ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਨਾਸਮਝੀ ਭਰੀ ਚਾਲਕੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 38 ਸਾਲ ਸੀ; ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸਿਸਟਮ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ (ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ 3,21,801.60 ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੱਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ; ਅਤੇ ਉਹ ਜਨਵਰੀ 1996 ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ ਵਧ ਕੇ ਰੁਪਏ 3,50,000/- ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਕਲੇਮੈਂਟਸ ਯਾਨੀ ਕਿ ਮਾਪੇ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਿਆ। ਕਾਰਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਦੋ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ 27.01.2000 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

5.3. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਐਕਸ ਪਾਰਟੇ ਰਿਹਾ ਜਦਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਨਾਸਮਝੀ ਭਰੀ ਚਾਲਕੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਕੋਲ ਵੈਧ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

5.4. ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 9 ਮੁੱਦੇ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤੇ। ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 27.01.2000 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਦੀ ਹਾਦਸਾ ਦੋਸ਼ੀ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਨਾਸਮਝੀ ਭਰੀ ਚਾਲਕੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿ ਮਾਪੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ।

5.5. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 01.12.1995 ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ; ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੀ ਸੀ; ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਸੰਬਰ 1996 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸੋਧੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 3,51,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮਪਲਾਇਰ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸੋਧੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਫਿਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਘਟਾ ਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 2,34,000/- 'ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ, 16 ਦੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 37,44,000/- 'ਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ 25,000/- ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਅਤੇ ਰੁਪਏ 2,00,000/- ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 37,71,000/- ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 80 ਦੇ 1996 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਦੇ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਪਏ 1,00,000/- ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ 78

ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਨਿਰਭਰ ਸਨ; ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ।

5.6. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਮੈਕਟ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 84 ਦੇ 1996 ਵਿੱਚ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

5.7. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ 06.07.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ, ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤਰੱਕੀ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1996 ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਲਾਨਾ ਮੂਲ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 3,21,801.60 'ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਵੱਲੋਂ ਰੁਪਏ 20,000/- ਘਟਾ ਕੇ, ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 3,00,000/- 'ਤੇ ਗੋਲ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੱਲ 40% ਦਾ ਵਾਧਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਮਰਹੂਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ ਘਟਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਣਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 3,15,000/- 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ, ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਉਮਰ 38 ਸਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 15 ਦੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 47,25,000/- 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ 40,000/- ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲ, ਰੁ. 15,000/- ਵੱਲ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਰੁ. ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 15,000/-। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ, 47,95,000/- ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਗੋਲ ਕੀਤਾ। 48,00,000/-। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ 7.5% p.a. ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ। ਵੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੁ. 26,00,000/- ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ; ਰੁ. ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 8,00,000/- ਮ੍ਰਿਤਕ; ਰੁ. 10,00,000/- ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ; ਅਤੇ ਰੁ. 2,00,000/- ਹਰੇਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ।

6. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ: 2016 ਏਸੀਜੇ 2723 (ਐਸ.ਸੀ.) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨੈਕਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਾਤਾਯਾਤ ਭੱਤਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲੀਜ ਆਵਾਸ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਕੁੱਲ ਗ੍ਰਾਸ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਭੱਤੇ ਘਟਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਉਲਟ, ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਇਨਾਮ ਉੱਤੇ ਵਧਾਈ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਰੁ. 3,51,000/- ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁ. 3,21,801.60 ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁ. 3,00,000/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ 1995 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਧਾਰ ਦਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਗ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਵੇਤਨ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ। ਦਾਵੇਦਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨੈਕਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੇਬਾਸਟੀਆਨੀ ਲਾਕਰਾ ਅਤੇ

ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ: 2019 ਏਸੀਜੇ 34 (ਐਸ.ਸੀ.) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ।

7. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਗੌਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਇਨਾਮ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ।

8. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ('1988 ਦਾ ਐਕਟ') ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1988 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਉਚਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:-

“17. ..... 1988 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਦੱਸ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1988 ਦੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮਾਪ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। 1988 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 168 ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "ਉਚਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ—ਨਿਆਂਪੂਰਣ, ਪਰਯਾਪਤ, ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ। ਇਹ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ "justus" ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਚਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮ ਨਿਆਂਪੂਰਣ, ਉਚਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ “ਬੋਨਾਨਜ਼ਾ, ਲਾਰਗੇਸ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ”। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ।”

“59.3. ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 50% ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋੜ 30% ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋੜ 15% ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਘਟਾ ਕੇ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” 59.4. ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ 40% ਜੋੜਨਾ ਵਾਰੰਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ 25% ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ 10% ਜੋੜਨਾ ਜਰੂਰੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਥਾਪਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਆਮਦਨ ਮਾਈਨਸ ਟੈਕਸ ਘਟਕ।

59.5. ਗੁਣਕ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 30 ਤੋਂ 32 ਤੱਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਹਰਾਏ ਹਾਂ।

59.6. ਗੁਣਕ ਦੀ ਚੋਣ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟੇਬਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ–ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 42 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ।

59.7. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗੀ:

59.8. ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਅੰਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000 ਰੁਪਏ, 40,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 15,000 ਰੁਪਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

9.1. ਉਪਰੋਕਤ ਉਦ੍ਧ੍ਰਿਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ, ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 30 ਤੋਂ 32 ਅਤੇ ਪੈਰਾ 42 ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

"30. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਚੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਹੈ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਕਟੌਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਟੌਤੀ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ (1/3ਰਾ) ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2 ਤੋਂ 3 ਹੈ, ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ (1/4ਥਾ) ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4 ਤੋਂ 6 ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ-ਪੰਜਵਾਂ (1/5ਵਾਂ) ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

31. ਜਦੋਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਟੌਤੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਆਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, 50% ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵਜੋਂ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਆਰਾ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਵੇਂਕ ਹੋਰ ਵੀ, ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਵੇ, ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਆਸਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿੱਚ, ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਯਾ ਤਾਂ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਾਂ ਵਿਆਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਾਂ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਗੇ।

32. ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਆਸਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ 50% ਨੂੰ ਕੁਆਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵਜੋਂ ਅਤੇ 50% ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰੰਤੂ, ਜਿਥੇ ਕੁਆਰੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਨਾ-ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

*****

*****

*****

42. ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਰਤਣ ਲਈ ਮਲਟੀਪਲਾਇਅਰ ਤਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕਾਲਮ (4) ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ 18 (15 ਤੋਂ 20 ਅਤੇ 21 ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਲਈ) ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਮਲਟੀਪਲਾਇਅਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਨਾਲ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿ M-17 26 ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਲਈ, M-16 31 ਤੋਂ 35 ਸਾਲ ਲਈ, M-15 36 ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਲਈ, M-14 41 ਤੋਂ 45 ਸਾਲ ਲਈ, ਅਤੇ M-13 46 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਲਈ, ਫਿਰ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਦੋ ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿ, M-11 51 ਤੋਂ 55 ਸਾਲ ਲਈ, M-9 56 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਲਈ, M-7 61 ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਲਈ ਅਤੇ M-5 66 ਤੋਂ 70 ਸਾਲ ਲਈ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਨਾਮ ਮਲਟੀਪਲਿਕੈਂਡ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਡ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਟੈਕਸ ਘਟਕ ਵੱਲ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਆਸਰਾਵਾਂ ਸਨ। ਫਿਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 16 ਦਾ ਮਲਟੀਪਲਾਇਅਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰੈਂ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

11.1. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵੱਲੋਂ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 40% ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਣਕ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਰੁ. 3,15,000/- 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ। ਇਸ ਗੁਣਕ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 38 ਸਾਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 15 ਦਾ ਗੁਣਾਂਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੁ. 47,25,000/- 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਰੁ. 40,000/- ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲੋਂ, ਰੁ. 15,000/- ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਅਤੇ ਰੁ. 15,000/- ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰੁ, 47,95,000/- 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਰੁ. 48,00,000/- ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੈਂ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ 40% ਵਧਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 50% ਨਹੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੰਗਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

12. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨੌਕਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁ. 3,21,801/- ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ...

ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ...

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ...

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਯਾਲੂ...

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸਰਾਧੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ...

ਨਿਯਮ, 2006 (‘2006 ਦੇ ਨਿਯਮ’) ਅਧੀਨ, ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ...

ਉਹ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਸਨ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਆਵਾਸ ਵੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ

ਨਾਲ 25,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ...

12.1. ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ...

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੇਬਾਸਟੀਅਨੀ ਲਾਕਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"10. ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 2016 ACJ 2723 (SC), ਇਸ...

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ..."

1 ਨਿਯਮ 5 ਨੂੰ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਹੇਠ ਸੀ:

"5. ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ.—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ...

ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਉਹ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਖਿੱਚੀ ਸੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਸਾਮਾਨਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਅਵੇ ਦੇ—

(ਕ) ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ; ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ...

ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੈਂਤੀਸ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ;

(ਖ) ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੈਂਤੀਸ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ;

(ਗ) ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

(2) ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਸਰਕਾਰੀ ਆਵਾਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸਾਮਾਨਿਆ ਕਿਰਾਏ/ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ 'ਤੇ ਆਵਾਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਘਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭੱਤੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿਯਮ 5(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰਿਆਣਾ ਦਯਾਲੂ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਸਰਾਧੀਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਪਰਿਵ

“(12) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਲੇਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ

ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ, 'ਪੈਸੇਵਾਰ ਲਾਭ' ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ, ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 1939 ਦੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਪੈਟ੍ਰੀਸ਼ੀਆ ਜੀਨ ਮਹਾਜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 2002 ਏਸੀਜੇ 1441 (ਐਸ.ਸੀ.), ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸਰਾਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ 'ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਅਤੇ 'ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ' ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ।"

ਪਰੰਤੂ, ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ [ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੇਣਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਖਿੱਚੇ ਗਏ 'ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੈਲੇਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਜਾਂ ਪੈਟ੍ਰੀਸ਼ੀਆ ਜੀਨ ਮਹਾਜਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਨੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

12.2. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ 2006 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸੇਬਾਸਟੀਅਨੀ ਲਾਕਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ।

12.3. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੱਲ ਵਧਾਈ ਸਿਰਫ 40% 'ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਫਿਕਸਡ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਟੌਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 50% ਦੀ ਵਧਾਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚੀ ਗਈ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਬਾਰੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 12% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਇਨਾਮ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਵਧਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਆਜ ਦੇ ਘਟਕ ਨੂੰ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦਰ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਰ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

15. ਤਦਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਫਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate